

На сторінках цієї книги ми перемістимося до Вавилону — міста, де сформувалися основні принципи фінансів, які нині застосовують у всьому світі.

Новим читачам автор щиро бажає, щоб ці сторінки стали для них джерелом того самого натхнення для зростання банківських рахунків, більших фінансових успіхів і розв'язання складних особистих фінансових проблем, про що так захоплено повідомляли читачі від одного узбережжя до іншого.

Бізнесменам, які щедро поширювали ці історії серед друзів, родичів, співробітників і партнерів, автор висловлює свою глибоку вдячність. Немає вищої похвали, ніж визнання людей практичних, які цінують ці настанови, адже вони й самі досягли значних успіхів, застосовуючи саме ті принципи, які пропагує ця книга.

Вавилон став найбагатшим містом стародавнього світу, тому що його громадяни були найзможнішими людьми свого часу. Вони цінували вартість грошей; дотримувалися надійних фінансових принципів для того, щоб заробити гроші, заощадити їх і збільшити своє багатство; забезпечували собі те, чого прагнемо ми всі, — прибуток на майбутнє.

Д. С. К.

Людина, яка прагнула золота

Бансір, майстер колісниць із Вавилону, геть зневірився. Сидячи на низькому мурі, що оточував його ділянку, він сумно дивився на свій скромний будинок і відкриту майстерню, де стояла недороблена колісниця. Його дружина часто з'являлась у відчинених дверях. Погляд її очей, крадькома кинутий на чоловіка, нагадував, що мішок із борошном майже спорожнів, тож Бансірові вже давно варто було б узятися до роботи — закінчити колісницю, кувати й тесати, полірувати й фарбувати, натягнути шкіру на ободи коліс, щоб підготувати її для роботи й отримати платню від заможного замовника.

Проте кремезне, м'язисте тіло Бансіра нерухомо спочивало на мурі. Його повільний розум тер-

пеливо боровся з питанням, на яке він не міг дати відповіді. Пекуче тропічне сонце, таке звичне для цієї долини Євфрату, нещадно припікало. Краплі поту виступали на чолі чоловіка й, непомічені, стікали, гублячись у густому волоссі на його грудях.

За домом Бансіра височіли терасоподібні мури, що оточували величний царський палац. Поруч, розтинаючи блакитне небо, здіймалася розмальована вежа храму Ваала. У затінку такої величі стояв його простий будинок і багато інших, значно менш охайних і доглянутих. Таким був Вавилон — суміш величі й убогства, сліпучого багатства й найглибшої бідності, що безладно тулилися за захисними мурами міста.

Якби він озирнувся, то за своєю спиною побачив би, як колісниці багатіїв відтісняли вбік ремісників у сандалях і босоногих жебраків. Але навіть вельможі мусили завертати в стічні канали, щоб звільнити шлях довгим вервечкам рабів-водоносів, які йшли «за царським дорученням», кожен із важким бурдюком води, призначеної для поливу верхових садів.

Бансір був настільки перейнятий власними проблемами, що не чув і не звертав уваги на ме-

тушливий гамір жвавого міста. Його зі стану задуми вивів несподіваний дзвін струн знайомої ліри. Він обернувся й побачив добре, усміхнене обличчя свого найкращого друга — музиканта Коббі.

— Нехай боги благословлять тебе щедрістю, мій добрий друже, — вишукано привітався Коббі. — Але, здається мені, що вони вже й так надто щедрі до тебе, бо, бачу, тобі не потрібно працювати. Я радію твоїй удачі. Ба більше, я б навіть розділив її з тобою. Прошу, з твого гаманця, який, мабуть, аж пухне від монет, бо інакше ти працював би у своїй майстерні, позичити мені лише два скромні шекелі до завтрашнього бенкету вельмож. Ти й не помітиш, як я їх поверну.

— Якби в мене й були два шекелі, — похмуро відповів Бансір, — я б їх нікому не позичив, навіть тобі, мій найкращий друже, бо вони були б моїм багатством — усім моїм багатством. Ніхто не позичає весь свій статок, навіть найкращому другові.

— Що? — здивовано вигукнув Коббі. — У твоєму гаманці немає жодного шекеля, а ти сидиш, мов статуя, на мурі! Чому ж не закінчиш ту недороблену колісницю? Адже без неї ти не задоволь-

ниш свій благородний апетит! Це не схоже на тебе, друже. Де твоя невтомна енергія? Що тебе гнітить? Може, боги наслали на тебе біду?

— Це, либонь, і справді покара від богів, — погодився Бансір. — Усе почалося зі сну, безглузлого сну, в якому я бачив себе заможною людиною. На моєму поясі висів дорогий гаманець, важкий від монет. Були там і шекелі, які я недбало кидав жебракам, і срібні монети, за які я купував вишукане вбрання для своєї дружини і все, що бажав для себе, і золоті гроші, які забезпечували мені гідне майбутнє й давали змогу без остраху витрачати срібло. Я відчував неймовірне задоволення! Ти не впізнав би в мені свого працьовитого друга. І мою дружину не впізнав би — її невкрите зморшками обличчя сяяло щастям. Вона знову була тією усміненою дівчиною, як у перші дні нашого шлюбу.

— Славний сон, справді, — зауважив Коббі, — але чому такі приємні почуття, які він пробудив, зробили з тебе похмуру статую на мурі?

— Чому? Бо потім я прокинувся і згадав про свій порожній гаманець! Мене охопили бунтівні почуття. Вислухай мене, адже, як кажуть моряки, ми пливемо в одному човні. У дитинстві ми разом

ходили до жерців, щоб навчитися мудрості. Замолоду ділили один із одним радощі й незгоди. У зрілому віці ми завжди були близькими друзями та відданими підданими нашого царя. Ми працювали довгі години й охоче витрачали зароблене. За ці роки ми заробили немало грошей, але, щоб відчувати радість від багатства, нам доводиться лише мріяти про нього. Овва! Чи не дурні ми вівці? Ми живемо в найбагатшому місті світу. Мандрівники кажуть, що жодне інше місто не зрівняється з ним у багатстві. Навколо нас безліч проявів достатку, проте ми не маємо нічого. Після пів життя важкої праці ти, мій найкращий друже, маєш порожній гаманець і просиш мене: «Чи можу я позичити два шекелі до завтрашнього бенкету вельмож?» І що я відповідаю? Чи кажу я: «Ось мій гаманець, я радо поділюся його вмістом»? Ні, я визнаю, що мій гаманець такий же порожній, як і твій. У чому ж річ? Чому ми не можемо мати срібла й золота більше, ніж достатньо для того, щоб купити собі їжу та вбрання?

— Подумай і про наших синів, — продовжував Бансір. — Хіба вони не йдуть слідами своїх батьків? Чи мусять вони, їхні сини та сини їхніх

синів усе життя жити серед золотих скарбів, і при цьому, як і ми, задовольнятися кислим козячим молоком і кашею?

— Ніколи раніше за всі роки нашої дружби ти не говорив так, Бансіре, — здивувався Коббі.

— Бо ніколи раніше я не думав про це. Від раннього світанку до пізньої ночі я працював, щоб виготовляти найкращі колісниці, які тільки може зробити людина, сподіваючись, що колись боги помітять мої гідні вчинки й подарують мені велике багатство. Однак дотепер вони цього не зробили. Нарешті я зрозумів, що ніколи й не зроблять. Тому моє серце сповнене смутку. Я хочу бути можливою людиною. Я хочу мати землю й худобу, вишукане вбрання та вдосталь монет у гаманці. Я готовий працювати заради цього всією силою своєї спини, всією майстерністю своїх рук, усією хитрістю свого розуму, однак хочу, щоб мою працю було справедливо винагороджено. Що з нами не так? Знову питаю тебе! Чому ми не можемо мати свою справедливую частку благ, які так щедро доступні тим, у кого є золото, щоб їх купувати?

— Хотів би я знати відповідь! — відповів Коббі. — Я задоволений не більше за тебе. Мої заро-

бітки від гри на лірі швидко тануть. Часто мені доводиться щось метикувати й вигадувати, щоби моя сім'я не голодувала. А в глибині душі я відчуваю палке бажання мати ліру, досить велику, щоб по-справжньому відтворювати мелодії, які звучать у моїй голові. З таким інструментом я міг би створювати музику навіть кращу, аніж та, яку чує цар.

— Ти повинен мати таку ліру. Ніхто в усьому Вавилоні, крім тебе, не зміг би змусити її співати солодше; твоя музика могла б зачарувати не лише царя, а й самих богів. Але як ти можеш її здобути, коли ми обидвоє не багатші за царських рабів? Чуєш дзвін? Ось вони йдуть, — він указав на довгу колону напівголих, спітнілих водоносів, що важко крокували вузькою вулицею від річки. Вони йшли п'ятеро в ряд, кожен зігнувшись під важким бурдюком із водою.

— Гарна постать у того, хто їх веде, — зауважив Коббі, вказуючи на дзвонаря, який ішов попереду без ноші. — Видно, що він поважна людина у своїй країні.

— У колоні багато гідних людей, — погодився Бансір, — таких добрих, як і ми. Високі біляві